

МОНГОЛ УЛСЫН
САНГИЙН САЙДЫН ТУШААЛ

.... оны .. сарын .. өдөр

Дугаар

Улаанбаатар хот

Аргачлал батлах тухай

Монгол улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2, Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн 30 дугаар зүйлийн 30.6, Ашигт малтмалын тухай хуулийн 49 дүгээр зүйлийн 49.4.8 дахь заалтуудыг тус тус үндэслэн тушаах нь:

Нэг. “Газар эзэмших, ашиглах эрхийн үнэлгээ тооцох аргачлал”-ыг 1 дүгээр хавсралтаар, “Ашигт малтмал, цацраг идэвхт ашигт малтмал, газрын тосны хайгуул, ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээ тооцох аргачлал”-ыг 2 дугаар хавсралтаар баталсугай.

Хоёр. Батлагдсан аргачлалыг 2020 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн хэрэгжүүлж ажиллахыг Татварын ерөнхий газар /Б.Заяабал/-т үүрэг болгосугай.

Гурав. Энэхүү тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төсвийн бодлого, төлөвлөлтийн газар /Ж.Ганбат/, Санхүүгийн хяналт, эрсдэлийн удирдлагын газар /Б.Доржсэмбэд/-т даалгасугай.

Дөрөв. Энэ тушаал батлагдсантай холбогдуулан “Аргачлал батлах тухай” Сангийн сайдын 2017 оны 379, 380 дугаар тушаалуудыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

САЙД

Ч. ХҮРЭЛБААТАР

**АШИГТ МАЛТМАЛ, ЦАЦРАГ ИДЭВХТ АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН ТОСНЫ ХАЙГУУЛ,
АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ ТООЦОХ АРГАЧЛАЛ****Нэг.Нийтлэг үндэслэл**

1.1. Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.8 дахь хэсэг, мөн хуулийн 30 дугаар зүйлд тус тус заасны дагуу эцсийн эзэмшигчийн хувьцаа, хувь оролцоог өөрчлөх замаар ашигт малтмал, цацраг идэвхт ашигт малтмал, газрын тосны хайгуулын болон ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг бусдад борлуулсан, шилжүүлсний албан татвар ногдох орлогын үнэлгээг тодорхойлоход энэхүү аргачлалыг мөрдлөг болгоно.

Хоёр.Хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг тооцох

2.1. Татварын ерөнхий хуулийн 27 дугаар зүйлд зааснаас бусад этгээд /харилцан хамааралгүй этгээд/-ийн хооронд шилжүүлсэн хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг татвар төлөгчийн мэдүүлсэн ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрөл шилжүүлэх гэрээний үнээр тооцож болно.

2.2. Татвар төлөгч нь энэ аргачлалын 2.1-т заасны дагуу гэрээний үнээр тооцуулах хүсэлтийг татварын албанд ирүүлэхдээ энэ аргачлалын 2.5.1, 2.5.2, 2.5.3-т заасан аргуудаас сонгон тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг тооцсон тооцоолол, мэдээллийг хавсаргана.

2.3. Энэ аргачлалын 2.2-т заасны дагуу ирүүлсэн тооцооллыг татварын алба хянаана.

2.4. Энэ аргачлалын 2.1-т заасны дагуу мэдүүлсэн гэрээний үнэ нь энэ аргачлалын 2.5-д заасны дагуу тооцсон тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг тооцсон тооцооллоос бага бол хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг 2.5-д заасан үнэлгээний аргын аль багаар тооцно.

2.5. Хэрэв энэ аргачлалын 2.1-2.4-т заасны дагуу үнэлгээ тодорхойлох боломжгүй, эсхүл гэрээний талууд хоорондоо Татварын ерөнхий хуулийн 27 дугаар зүйлд заасан харилцан хамаарал бүхий этгээд бол татварын алба дор дурдсан аргуудын аль нэгийг тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг тодорхойлоход хэрэглэнэ.

2.5.1.зах зээлд суурилсан арга /Энэ аргачлалын 2.7-д заасны дагуу/;

2.5.2.өртөгт суурилсан арга /Энэ аргачлалын 2.8-д заасны дагуу/;

2.5.3.орлогод суурилсан арга /Энэ аргачлалын 3.6-д заасны дагуу/.

2.6. Хэрвээ тусгай зөвшөөрлийн талбайд ашигт малтмалын нөөцийн хэмжээ батлагдсан бол энэ аргачлалын 3.6-д заасан орлогод суурилсан аргыг ашиглана.

2.7. Зах зээлд суурилсан арга:

2.7.1. Хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг зах зээлд суурилсан аргаар тооцохдоо харьцуулалтын шалгуур үзүүлэлтүүдээр үнэлэх матрицад оруулан нэгж талбайд ногдох үнэлгээг гаргаж, тухайн тусгай зөвшөөрлийн талбайн хэмжээгээр үржүүлэх зарчим ашиглана.

2.7.2. Хэрэв тухайн төрлийн ашигт малтмалын матрицыг тусгайлан гаргаагүй бол нүүрс, газрын тосноос бусад ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг үнэлэхэд энэхүү аргачлалын 1 дүгээр хавсралтад байгаа алтны матрицыг ашиглах бөгөөд шилжүүлж байгаа тал нь тухайн тусгай зөвшөөрөлд дурдагдсан бүх эрдсийн үнэлгээг алттай дүйцүүлэн хөрвүүлж тооцно.

2.7.3. Энэ аргачлалын 2.7-д заасан аргыг ашиглан хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг гаргах тохиолдолд хайгуулын талбайд илэрц бүхий ашигт малтмалын тухайн сарын дундаж үнийг¹ үндэслэнэ.

2.7.4. Татварын ерөнхий газар нь онцгой нөхцөл байдал үүссэнээс бусад тохиолдолд уг алтны матрицыг 2 жил тутамд шинэчилж, шаардлагатай бол алтнаас бусад ашигт малтмалын төрлөөр нэмж матриц гаргаж болно.

¹ Засгийн газрын 2016 оны 81 дүгээр тогтоолоор батлагдсан биржийн болон зах зээлийн үнийн эх сурвалж дээр үндэслэн зарласан тухайн сарын дундаж үнэ.

2.7.5. Хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг 2.5.1-д заасан аргаар үнэлэх тохиолдолд дараах шалгуур үзүүлэлтүүдийг ашиглан аргачлалын 1 дүгээр хавсралтад заасан маягтын дагуу матрицад оруулна. Үүнд:

2.7.5.1. геологийн шалгуур үзүүлэлтүүд:

- газрын гадаргаас доош эрдэсжилтийн дээд орой хүртэлх гүн;
- геологийн нөөцийн зэрэг;
- агуулга;
- ашигт малтмалын төрөл.

2.7.5.2. дэд бүтцийн шалгуур үзүүлэлтүүд:

- талбайн хэмжээ;
- хайгуулын талбайн ирээдүйн олборлолтод ач холбогдол бүхий дэд бүтцийн алслалт.

2.7.6. Геологийн болон дэд бүтцийн шалгуур үзүүлэлтүүдийг энэ аргачлалын 1 дүгээр хавсралтад заасан маягт, онооны дагуу матрицын шалгуур үзүүлэлтүүдтэй харьцуулан үзүүлэлт тус бүрийн хамаарах оноогоор дүгнэнэ.

2.7.7. Хайгуулын тусгай зөвшөөрөлд тусгагдсан ашигт малтмал бүрийн шалгуур тус бүрд холбогдох оноог тооцож, эдгээр онооны нийлбэрээр алтны үнэлгээний матриц дахь тохирох нэгж га талбайн үнэлгээг авна. Шилжүүлж буй ашигт малтмалын хайгуулын талбайн үнэлгээ нь матрицаас авсан тохирох нэгж га талбайн үнэлгээ болон тухайн тусгай зөвшөөрлийн талбайн хэмжээний үржвэр байх юм.

Жишээ 1: А ХХК-ийн XV-000000 тоот тусгай зөвшөөрөл Сүхбаатар аймгийн Эрдэнэцагаан сумын нутагт байрлалтай, 3 төрлийн ашигт малтмалын илрэлтэй, цайрын өндөр агуулгатай хүдэр нь газрын гадаргаас доош 75 метр, хар тугалганых 140 метр, цагаан тугалганых 350 метрийн гүнд байршсан. Талбайн хэмжээ 400 га, дэмжих дэд бүтцээс 40км зайтай. Хайгуулын ажлын үр дүнгээр цайр 1%, хар тугалга 3%, цагаан тугалга 6%-ын агуулгатай байхаар таамаглагдсан. Б ХХК-д 40,000,000 /дөчин сая/ төгрөгөөр шилжүүлэхээр гэрээ байгуулаад байна.

		Цайр	Хар тугалга	Цагаан тугалга
Спот үнэ	\$/т	2,336	2,126	16,452
Спот үнэ	\$/кг	2.34	2.13	16.45
Агуулга – газар дээрээ	%	1.0%	3.0%	6.0%
Агуулга – газар дээрээ	гр/т	10,000	30,000	60,000
Алтны үнэ	\$/унц	1,514	1,514	1,514
Алтны үнэ	\$/кг	48,672	48,672	48,672
Алтны үнэд харьцуулсан үнийн харьцаа		0.000048	0.000044	0.000338
Агуулга алтанд дүйцүүлж хөрвүүлснээр /оноо/	гр/т	0.480 /7/	1.310 /6/	20.279 /0/
Төслийн талбай	400га			
Газрын гадаргаас доошхи гүн /оноо/	м	75 /0/	140 /0/	350 /1/
Нөөцийн зэрэг /оноо/		Таамагласан /3/	Таамагласан /3/	Таамагласан /3/
Дэд бүтцэд хүрэх зай /оноо/		40км /3/	40км /3/	40км /3/
Нийт оноо		13	12	7
Нэгжийн үнэлгээ	төг/га	39,800	53,067	119,400
Үнэлгээ	төг	15,920,000	21,227,000	47,760,000
НИЙТ ҮНЭЛГЭЭ	төг	84,907,000		

Аргачлалын 1 дүгээр хавсралтад заасан маягт, онооны дагуу тооцсон матрицаар /Зах зээлийн арга/ тооцсон үнэлгээ 84.9 сая төгрөг болж байна.

2.8. Өртөгт суурилсан арга:

2.8.1. Хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг өртөгт суурилсан аргаар тооцохдоо геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын хянасан хайгуулын ажлын жил бүрийн тайлан дахь хайгуулын ажлын зардлын нийлбэрийг аргачлалын 2-р хавсралтад байгаа хүснэгтийн дагуу холбогдох үржүүлэгчээр үржүүлж гаргасан дүн болон тусгай зөвшөөрлийн төлбөр, бусад зардлуудын нийлбэр дүнгээр тодорхойлно. Энэхүү үнэлгээнээс Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн 30.3 дахь заалтын дагуу төрийн байгууллагаас эрх олгосон тохиолдолд эрх авахтай холбогдон төрийн байгууллагад төлсөн төлбөр, хураамж, бусдаас худалдаж, шилжүүлж авсан тохиолдолд хэлцлийн дагуу худалдах, шилжүүлэн авахад төлсөн баримтаар нотлогдох төлбөрийг хасаж тодорхойлно.

2.8.2. Энэ аргачлалын 2.8.1-т заасны дагуу тодорхойлсон үнэлгээнд туссан жил бүрийн хайгуулын зардлыг Үндэсний статистикийн хорооноос зарладаг Монгол Улсын хэрэглээний үнийн индекс /ХҮИ/-ээр хөрвүүлснээр хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээнд ашиглана.

2.8.3. Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн 17.13-т заасны дагуу хайгуулын зардал, тусгай зөвшөөрлийн төлбөр, тусгай зөвшөөрөл эзэмших болон худалдах, шилжүүлэн авахтай холбогдуулан гарсан зардлыг хуримтлуулан хайгуул үнэлгээний хөрөнгөөр бүртгэнэ. Хайгуул үнэлгээний хөрөнгийн дансны дүн нь хайгуулын ажлын жил бүрийн тайлан дахь хайгуулын ажлын зардал, тусгай зөвшөөрлийн төлбөр болон бусад зардлуудын нийлбэр дүнтэй тэнцүү байх бөгөөд уг дүнгээр албан татвар ногдох орлогыг тооцно.

2.8.4. Эрх бүхий байгууллагаас нөхөх олговрын зориулалтаар олгосон тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээнд нөхөх олговрын хэмжээг оруулж тооцохгүй.

2.8.5. Энэ аргачлалын 2.5.2-т заасны дагуу үнэлгээг тодорхойлохдоо энэхүү аргачлалын 2 дугаар хавсралтад заасан маягтыг баримтална.

Жишээ 2: XV-000000 тоот хайгуулын тусгай зөвшөөрөл нь 2013 оны 08 сарын 01-ний өдөр олгогдсон. Талбайн хэмжээ: 1684 га, хайгуулыг 6 жил хийсэн ба хайгуулын ажилд нийт 7,598.8 мян.төг зарцуулсан. Талбайн хэмжээнд алтны таамаг нөөцийг тодорхойлсон. Үнэлгээг тооцохдоо Үндэсний статистикийн хорооны цахим хуудаснаас хэрэглээний үнийн индексийг ашигласан.

/мянган төгрөг/

Он	Хайгуулын ажлын тайланд тусгасан хайгуулын зардлын дүн	Хэрэглээний үнийн индекс /ХҮИ/	ХҮИ-ээр хөрвүүлснээр Нийт дүн	Үржүүлэгч	Тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээний дүн
2013 он					
2014 он	995.0	12.91%	1,346.2		
2015 он	938.3	5.88%	1,124.4		
2016 он	1,710.2	0.49%	1,935.5		
2017 он	1,865.5	4.62%	2,101.0		
2018 он	2,089.8	7.65%	2,249.7		
Дүн	7,598.8		8,756.8	1	8,756.8

2.9. Ашигт малтмалын тухай хуулийн 50 дугаар зүйлд заасны дагуу хайгуулын тусгай зөвшөөрлөөр олгогдсон талбайн тодорхой хэсгийг шилжүүлсэн тохиолдолд энэ аргачлалын дагуу тооцсон үнэлгээнээс талбайн нэгжид ногдох үнэлгээг тооцон, хэсэгчлэн шилжүүлж буй талбайн хэмжээгээр үржүүлэн татвар ногдуулах үнэлгээг тооцно.

2.10. Энэ аргачлалын 2.9-д заасан хэсэгчлэн шилжүүлж буй талбайн хил, байршил, булангийн цэгийн солбицлууд, геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын тодорхойлсон баримт, шилжүүлж байгаа болон үлдэх талбайн хилийг тусгасан зураг болон шаардлагатай бусад материалыг татвар төлөгч татварын албанд гаргаж өгнө.

Гурав.Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээ тооцох

3.1. Татварын ерөнхий хуулийн 27 дугаар зүйлд зааснаас бусад этгээд /харилцан хамааралгүй этгээд/-ийн хооронд шилжүүлсэн ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг татвар төлөгчөөс мэдүүлсэн ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл шилжүүлэх гэрээний үнээр тооцож болно.

3.2. Татвар төлөгч нь энэ аргачлалын 3.1-т заасны дагуу гэрээний үнээр тооцуулах хүсэлтийг ирүүлэхдээ энэ аргачлалын 3.6-д заасны дагуу тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг тооцсон тооцоолол, мэдээллийг хамт ирүүлнэ.

3.3. Энэ аргачлалын 3.6-д заасан үнэлгээг 3 дугаар хавсралтад заасан маягтын дагуу тооцоолон, татварын албанд хүргүүлж баталгаажуулна.

3.4. Энэ аргачлалын 3.1-т заасны дагуу мэдүүлсэн гэрээний үнэ нь энэ аргачлалын 3.6-д заасны дагуу тооцсон тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээнээс бага бол ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг 3.6-д заасан үнэлгээгээр тооцно.

3.5. Хэрэв энэ аргачлалын 3.1-т заасны дагуу үнэлгээг тодорхойлох боломжгүй, эсхүл гэрээний талууд хоорондоо Татварын ерөнхий хуулийн 27 дугаар зүйлд заасны дагуу харилцан хамаарал бүхий этгээд бол татварын алба энэ аргачлалын 3.6-д заасан аргыг тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг тодорхойлоход хэрэглэнэ.

3.6. Орлогод суурилсан арга

3.6.1. ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээ нь эрсдэл болон цаг хугацааны үнэ цэнийг харгалзан тооцсон мөнгөн урсгалын өнөөгийн үнэ цэнэ байна.

Өнөөгийн үнэ цэнийг дараах байдлаар тодорхойлно. Үүнд:

$$NPV = \sum_{t=1}^n CF_t \frac{1}{(1+r)^t} - CF_0$$

NPV - Өсөн нэмэгдэж байгаа мөнгөн урсгалын өнөөгийн цэвэр үнэ цэнэ,

CF_t - тухайн *t* жилд орж ирэх цэвэр мөнгөн урсгал (элэгдэл хорогдлын шимтгэл болон цэвэр ашгийн нийлбэр дүн),

CF₀ - анхны хөрөнгө оруулалт (ТЭЗҮ, ТЭЗҮТ-нд тусгасан уурхайн хөрөнгө оруулалт),

n - төсөл хэрэгжих хугацаа буюу орд ашиглах хугацаа (ТЭЗҮ, ТЭЗҮТ-нд тусгасан хугацаа, ордын ашиглалтын нөөцийг жилийн хүчин чадалд харьцуулан ашиглах хугацаагаар тодорхойлно)

t - жилийн индекс

r - эрсдэлийг шингээсэн хорогдуулалтын хувь хэмжээ (ТЭЗҮ, ТЭЗҮТ-нд тусгасан дүнгээр тооцох бөгөөд дээд хязгаар нь 15 хувь байна.)

Жишээ нь: “ААА” нэртэй алтны шороон ордын нийт геологийн нөөц (ГН) нь 690 кг ашиглалтын үеийн хаягдал (АҮХ) 2 хувь байна. Хуулах хөрсний хэмжээ (ХХ) 1,865.0 мянган метр куб, олборлох элсний хэмжээ (ОЭ) 1,320.0 мянган метр куб байна. Алтны сорьц (АС) 918, металл авалт (МА) 90.5 хувь байхаар ТЭЗҮ-д тусгасан байна. Тухайн ордыг ашиглаж эхэлсэн эсэхийг тусгай зөвшөөрлийн талбай оршиж буй сум, орон нутгийн байгаль орчны байцаагчийн дүгнэлтийг үндэслэн тодорхойлно. Энэхүү дүгнэлтээр тухайн ордыг ашиглаж эхлээгүй байсан боловч ТЭЗҮ нь батлагдсан тул ордын үнэлгээг ТЭЗҮ-д тулгуурлан гүйцэтгэнэ. Тооцоонд ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр (АМНАТ)-ийг ТЭЗҮ-д тусгасан хувиар борлуулалтын орлогоос, аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар (ААНОАТ)-ыг шаталсан хувиар (10 хувь, 25 хувь) тус тус тооцно.

Ашигт малтмалын төрөл (алт): Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн дүгнэлтэд алтны ордын нийт геологийн нөөцийг бодитой В зэргээр 690.0 кг болохыг тодорхойлсон байна.

Ашигт малтмалын ашиглалтын нөөц (АН): ТЭЗҮ-д тусгаснаар:

Элсний нөөц 1,320.0 мян.м³

Хуулах хөрсний нөөц 1,865.0 м³

Алтны нөөц нь сорьц тооцоогүй, бохироороо /шлихээр/ 690.0 кг-аар тус тус тогтоогджээ. Борлуулах алтны хэмжээ буюу ашиглалтын нөөцийг тооцвол дараах байдалтай болж байна.

$$АН=(ГН*АС)/1000*(100\%-АУХ)*МА$$

$$АН=(690кг*918)/1000*(100\%-2\%)*90.5\%=561.78 кг$$

Ашиглах хугацаа (АХ): ТЭЗҮ-д тухайн ордыг ашиглах хугацааг 3 жил гэж тодорхойлсон тул эдгээр дүнг тооцоонд ашиглана.

Хөрөнгө оруулалт (ХО): ТЭЗҮ-д ордын нийт хөрөнгө оруулалтын хэмжээг 6,300.0 сая.төг гэж тусгасан.

Борлуулалтын орлого (БО): ТЭЗҮ-д 3 жилийн хугацаанд нийт 561.78 кг алт, эхний жилд 141.64 кг, 2 дахь жилд 216.6 кг, 3 дахь жилд 203.54 кг алт олборлон борлуулна.

1 грамм алтны үнийг 85.5 мян.төг-өөр тус тооцсон байна.

Жилийн борлуулалтын орлого (ЖБО)=жилд борлуулах алтны хэмжээ *алтны үнэ

$$ЖБО1 = 141.64 кг * 85.5.мян.төг/гр = 12,110.22 сая.төг$$

$$ЖБО2 = 216.60 кг * 85.5.мян.төг/гр = 18,519.30 сая.төг$$

$$ЖБО3 = 203.54 кг * 85.5.мян.төг/гр = 17,402.67 сая.төг$$

Ашиглалтын хугацаанд олон нийт борлуулалтын орлого

$$(АХОНБО)=ЖБО1+ЖБО2+....+ЖБОn$$

$$(АХОНБО)= 12,110.22 + 18,519.30 + 17,402.67 = 48,032.19 сая.төг$$

Цэвэр ашиг (ЦА): ТЭЗҮ-д Тухайн жилийн борлуулалтын орлогоос ашиглалтын зардал (АЗ) болон төлсөн татвар хураамжийг хасаж жилийн цэвэр ашгийг тооцно. Жил бүрийн ашиглалтын зардал ТЭЗҮ-д туссан тул тус дүнг ашиглана.

Жилийн цэвэр ашиг (ЖЦА)=БО-(АЗ+АМНАТ+ААНОАТ)

$$ЖЦА1 = 12,110.22 - (6,507.0 + 302.75 + 875.12) = 4,425.35 сая.төг$$

$$ЖЦА2 = 18,519.30 - (10,057.0 + 462.98 + 1,549.83) = 6,449.49 сая.төг$$

$$ЖЦА3 = 17,402.67 - (16,704.0 + 435.07 + 26.36) = 237.24 сая.төг$$

Ашиглалтын хугацаанд олох нийт цэвэр ашиг

$$(АХОНЦА)=ЖЦА1+ЖЦА2+....+ЖЦАn$$

$$АХОНБО = 4,425.35 + 6,449.49 + 237.24 = 11,112.08 сая.төг$$

Нийт бэлэн мөнгөний урсгал (НБМУ):

$$НБМУ = \sum_{t=1}^n (ЦА + ЭХШ) - ХО = (4,425.35 + 250.0) + (6,449.49 + 530.0) + (237.24 + 290.0) - 6,300.0 = 5,882.08 сая. төг$$

Эрсдэлийг шингээсэн хорогдуулалтын хувь (ХХ): ТЭЗҮ-д хорогдуулах хүүгийн түвшинг 10%-иар тооцсон байна.

Өнөөгийн цэвэр үнэ цэнэ (ӨЦҮЦ)

NPV

$$\begin{aligned} &= \sum_{t=1}^n CF_t \frac{1}{(1+k)^t} - CF_0 \\ &= \sum_{t=1}^3 \left(4,675.35 \frac{1}{(1+0.1)^1} + 6,979.49 \frac{1}{(1+0.1)^2} + 527.24 \frac{1}{(1+0.1)^3} \right) \\ &- 6,300.0 = 4,114.6 сая. төг \end{aligned}$$

Татвар ногдох орлого (ТНО):

$$ТНО = \text{ӨЦҮ} = NPV$$

$$ТНО = 4,114.6 сая.төг$$

Ногдуулсан татвар (НТ):

$$НТ = (ТНО - \text{Хасагдах зардлууд}) \times \text{Эрх борлуулсны орлогод ногдуулах татварын хувь}$$

$$НТ = (4,114.6 - X) \times 10\% = Y$$

Энэхүү ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг шилжүүлэхэд эрх борлуулсны орлогоос Y төгрөгийн ААНОАТ суутган тооцож, төсөвт төлнө.

3.7. Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг энэ аргачлалын 3.6-д заасны дагуу тооцох боломжгүй бол энэ аргачлалын 2.7, 2.8-д заасан аргыг ашиглаж болно.

3.8. Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайн тодорхой хэсгийг шилжүүлэх тохиолдолд энэ аргачлалын дагуу тооцсон үнэлгээнээс нэгж талбай эсхүл нэгж нөөцөд ногдох үнэлгээг тооцон, хэсэгчлэн шилжүүлж буй талбайн хэмжээ эсхүл нөөцийн хэмжээгээр үржүүлэн хэсэгчлэн шилжүүлэх талбайн үнэлгээг гаргана.

3.9. Энэ аргачлалын 3.8-д зааснаар хэсэгчлэн шилжүүлж буй талбайн нөөц, геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын тодорхойлсон баримт, шилжүүлж байгаа болон үлдэх талбайн хилийг тусгасан нөөцийн дэвсгэр зураг болон шаардлагатай бусад баримтыг татвар төлөгч татварын албанд гаргаж өгнө.

3.10. Шилжүүлэгч талын гэрээний үнэ нь үндэслэлгүй, тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээ нь буруу байна гэж үзэх хууль ёсны үндэслэл байгаа бол тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээг зөв тодорхойлуулахаар бие даасан хөндлөнгийн этгээдэд хандаж болно.

3.11. Аргачлалын 3.10-т дурдсанаар хөндлөнгийн этгээдээр хянуулахаар өгсөн тохиолдолд гарах зардлыг татвар төлөгч өөрөө хариуцна.

3.12. Энэ аргачлалын 2 болон 3 дугаар бүлгүүдэд заасныг үл харгалзан хайгуулын эсхүл, ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн үнэлгээ нь санал болгосон үнэлгээнээс өөр байгаа талаарх хөндлөнгийн мэдээллийг эрх бүхий байгууллагаас хууль ёсны дагуу олж авсан тохиолдолд уг мэдээллийг тусгай зөвшөөрлийг үнэлэх үндэслэл болгон ашиглаж болно.

Монголын татварын алба

Зах зээлд суурилсан аргад ашиглах алтны матриц

Харгалзах оноо	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Tөр/ra	200,000	185,733	172,467	159,200	145,933	132,667	119,400	106,133	92,867	79,600	66,333	53,067	39,800	26,533	13,267	1,000

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ҮНЭЛГЭЭГ ЗАХ ЗЭЭЛД СУУРИЛСАН АРГААР ТОДОРХОЙЛОХ МАЯГТ

1. Газрын гадаргаас эрдсийн дээд цэгт хүрэх гүн			2. Геологийн нөөцийн зэрэг			3. Агуулга (гр/тонн)			4. Дэмжих дэд бүтцэд хүрэх зай			Үнэлж буй тусгай зөвшөөрөл						
Метр	Оноо	Бодит оноо	Нөөц / Баялаг	Оноо	Бодит оноо	гр/тн	Оноо	Бодит оноо	Км	Оноо	Бодит оноо	Нийт бодит оноо	Оноонд харгалзах матрицын үнэлгээ төг/га	Талбайн нийт хэмжээ /га/	Нийт үнэлгээ /төг/	Хасагдах зардал /төг/	Татвар ногдуулах дүн /төг/	Татварын дүн /төг/
0-50 м	0		Батлагдсан	0		0.1-0.5	7		Зэргэлдээ<5км)	1								
50-100 м	1		Магадлалтай	1		0.5-1.0	6		Ойролцоо(5-30км)	2								
100-200 м	2		Хэмжигдсэн&тэмдэглэгдсэн	2		1.0-1.5	5		Дунд зэрэг зайтай (30-80км)	3								
200-500м	3		Таамагласан	3		1.5-2.0	4		Хол (80-150км)	4								
>500 м	4		Тодорхойгүй	4		2.0-3.0	3		Алслагдсан (>150км)	5								
						3.0-4.0	2											
						4.0-5.0	1											
						>5.0	0											

Татварын албаны хяналтын хэсэг:									

Тооцооллыг гүйцэтгэсэн ХХК-г төлөөлж:

Тооцоолол хийсэн огноо:

Захирал /

Гарын үсэг

Нягтлан бодогч: / /

Гарын үсэг

Тооцооллыг хянасан:

Татварын улсын байцаагч, мэргэжилтний нэр / / Хянасан огноо:

Гарын үсэг

Тооцоололтой танилцсан:

Эрдэс баялгийн асуудал хариуцсан нэгжийн дарга / / Хянасан огноо

Монголын татварын алба

Маягт

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ҮНЭЛГЭЭГ ӨРТӨГТ СУУРИЛСАН АРГААР ТОДОРХОЙЛОХ МАЯГТ

Өртөгт суурилсан аргад ашиглах үржигдэхүүн

Нөөцийн зэрэг	A	B	C	P	Тодорхойгүй
Харгалзах үржвэр	3	2.4	1.8	1	0.5

No	Хайгуул хийгдсэн он	Тусгай зөвшөөрөл анх олгосон огноо	Талбайн хэмжээ	Хайгуулын ажлын тайлангийн мэдээлэл			Үржигдэхүүн		Татвар ногдуулах дүн
				Хайгуулын ажлын тайланд тусгасан хайгуулын зардлын дүн	Хөрвүүлэх фактор (ХҮИ-хэрэглээний үнийн индекс)	Зардлын өнөөгийн үнэ цэнэ	Үржвэр	Нийт	
1									
2									
3									
Хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн эрхийг шилжүүлсний орлогоос татвар ногдуулах дүн									
Татварын дүн									
Татварын албаны хяналтын хэсэг:									

Тооцооллыг гүйцэтгэсэн ХХК-г төлөөлж:

Захирал /

Гарын үсэг

Нягтлан бодогч: //

Гарын үсэг

Тооцооллыг хянасан:

Татварын улсын байцаагч, мэргэжилтэн //

Гарын үсэг

Тооцоолол хийсэн огноо:

Хянасан огноо:

Тооцоололтой танилцсан:

Эрдэс баялгийн асуудал хариуцсан нэгжийн дарга // Хянасан огноо

Монголын татварын алба

Маягт

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ҮНЭЛГЭЭГ ӨНӨӨГИЙН ҮНЭ ЦЭНЭЭР ТООЦОХ МАЯГТ

Тооцоолол нь мэдээлэлд үндэслэнэ: 1.Ордыг ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэл.

2. Ордын нөөцийн тайланд тусгасан техник, эдийн засгийн урьдчилсан тооцоо.

3. Тодорхой хугацаанд ашигласан ордын хувьд ТЭЗҮ болон нийт нөөцөөс олборлосон нөөцийг хассан дүн

/ашигласан баримт бичгийн урд дугаарыг дугуйлна, ордын төрөл нөхцөлөөс хамаарч маягтад үзүүлэлт нэмж оруулж болно./

Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж /ашигт малтмалын төрлөөс хамаарч тохирох нэгжийг бичнэ/	Нийт	Ашиглалтын жилүүд (n+...)					Татварын албаны хяналтын хэсэг
			0	1	2	3	4	
Геологийн үзүүлэлтүүд								
Нийт хөрсний хэмжээ	м ³							
Нийт хүдрийн нөөц	Тн							
Хөрс хуулалтын коэффициент	м ³ /тн							
Нийт уулын цул	м ³							
Олборлолтын үзүүлэлтүүд								
Нийт ашиглах хугацаа	Жил							
Хаягдал	%							
Бохирдол	%							
Нийт хуулах хөрсний хэмжээ	м ³							
Ашиглалтын нөөц	Тн							
Эдийн засгийн үзүүлэлтүүд								
Нийт хөрөнгө оруулалт	мян.төг							
1 тн бүтээгдэхүүний борлуулалтын дундаж дүн	мян.төг/тн							
Нийт борлуулалтын орлого	Мян.төг							
Нийт үйл ажиллагааны зардал	Мян.төг							
Үүнээс элэгдэл хорогдлын шимтгэл	Мян.төг							
Татварын өмнөх ашиг	Мян.төг							

ТӨСӨЛ

Ашгийн татвар	Мян.төг							
Татварын дараах ашиг	Мян.төг							
Мөнгөн урсгал	Мян.төг							
Өнөөгийн цэвэр үнэ (NPV)	Мян.төг							
Дотоод өгөөжийн хувь (IRR)	%							
Хөр.оруулалтаа нөхөх хугацаа	Жил							
Татварын хувь	%							
ААНОАТ-ын тухай хуулийн 30.3-т заасан хасагдах зардлын дүн	Мян.төг							
Албан татвар ногдуулах дүн	Мян.төг							
Ногдох татварын дүн	Мян.төг							

Тооцооллыг гүйцэтгэсэн ХХК-г төлөөлж:

Тооцоолол хийсэн огноо:.....

Захирал / /

гарын үсэг

Нягтлан бодогч: / /

гарын үсэг

Тооцооллыг хянасан:

Татварын улсын байцаагч, мэргэжилтний нэр / / Хянасан огноо:

гарын үсэг

Тооцоололтой танилцсан:

Эрдэс баялгийн асуудал хариуцсан нэгжийн дарга..... / / Хянасан огноо

гарын үсэг

**ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ШИЛЖҮҮЛЭХЭД БҮРДҮҮЛЭХ
БАРИМТ МАТЕРИАЛЫН ЖАГСААЛТ**

1.Татварын ерөнхий газрын харъяа Улсын төсвийн орлого, хяналтын газарт хандаж гаргасан албан хүсэлт;

2.Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл шилжүүлэхэд ААН-ын орлогын албан татварын тухай хуулийн дагуу эрх борлуулсны орлогод албан татварыг ногдуулан суутган авч өөрийн харилцагч татварын албаны холбогдох дансанд төлсөн баримтын хуулбар; */Төлбөрийн баримтын тэмдэглэлд: тоот ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл шилжүүлсэн гэсэн утгыг бичсэн байна./*

3.Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийг шилжүүлэх гэрээний нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар;

4.Тусгай зөвшөөрөл шилжүүлэгч талын сүүлийн жилийн болон улирлын иж бүрэн санхүүгийн тайлан, биет бус хөрөнгийн дансны задаргаа /тусгай зөвшөөрөл тус бүрээр/ буюу тусгай зөвшөөрөл бүртгэсэн дансны мэдээлэл, Хайгуул, үнэлгээний хөрөнгө дансны задаргаа; /Уурхайн хөрөнгө дансны задаргаа/

5.Шилжүүлж байгаа ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн хуулбар, хавсралтын хамт;

6.Хайгуулын тусгай зөвшөөрөл шилжүүлэх үеийн хайгуулын ажлын тайлангууд, Хайгуулын ажлын зардлын дүнгийн задаргаа /Сангийн сайдын 2011 оны 12-р тушаалын хавсралт Маягт №.1, 2 болон 10/

7.Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн хувьд уулын ажлын тайлан, ТЭЗҮ, ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл шилжүүлэх үеийн үлдэгдэл нөөцийн хэмжээг харуулсан баримт тооцоо, Ашигт малтмалын газрын даргын ордын нөөцийг хүлээн авч, бүртгэсэн тухай тушаалын нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар;

8.Энэ аргачлалд заасан аргаар албан татвар ногдуулах орлогыг тодорхойлсон тооцоолол.